

Fritagelse for produktionsafgifter i 2019

Der lægges op til at fritage landbruget for produktionsafgifter i 2019, ved at staten i 2018 tilfører produktionsafgiftsfondene et beløb, svarende til indtægterne fra produktionsafgifter i 2018

Det bemærkes, at det tidligere har været foreslået, at der skulle ske en tilbagebetaling af afgifterne i 2018. Landbrug & Fødevarer, der som administrator for flertallet af fondene ville skulle stå for de fleste af tilbagebetalingerne, har dog ønsket, at der i stedet iværksættes en ordning, hvorefter fondene ikke opkræver afgifter i 2019. Landbrug & Fødevarer er af den opfattelse, at det ikke vil forringe forslagets positive effekt på landbrugernes økonomi.

Der findes på jordbrugsområdet i alt 11 produktionsafgiftsfonde, der hver repræsenterer en sektor eller branche. Fondene har til formål at finansiere projekter vedr. forskning, forsøg, afsætningsfremme, produktudvikling mv. Produktionsafgiftsfondene finansieres gennem produktionsafgifter betalt af de enkelte landmænd, når der f.eks. slagtes dyr, indvejes mælk mv. Afgifterne fastsættes af Miljø- og fødevareministeren, på baggrund af indstilling fra bestyrelsen for den enkelte fond, ved en afgiftsbekendtgørelse. Indtægterne går direkte til fondene, og det er således ikke staten, der opkræver afgifterne.

En fritagelse af landbruget for produktionsafgifter i 2019 sker ved, at staten i 2018 tilfører produktionsafgiftsfondene et beløb, svarende til indtægterne fra produktionsafgifter i 2018. Fondene overfører selv disse midler til budgetåret 2019. Dette kræver hjemmel, som Miljø- og Fødevareministeriet vil kunne tilvejebringe ved en bekendtgørelsesændring. Den statslige bevilling falder således i 2018. Fondene anvender de overførte midler til at finansiere sine aktiviteter i 2019 og opkræver således ikke nogen afgifter i 2019.

Det bemærkes dog, at det - i henhold til EU-reglerne – ikke er lovligt at støtte salgsfremme med statslige midler. Hvis samtlige af produktionsafgiftsmidlerne erstattes med statslige midler, vil det derfor ikke være muligt for fondene at støtte salgsfremmeprojekter i 2019. De fonde, der ønsker at kunne støtte projekter via salgsfremmeordningen i 2019, vil derfor skulle have lov til at opkræve et mindre beløb i afgifter til dette formål. Støtte til salgsfremmeprojekter udgør ca. 11,2 mio. kr. i 2018 samlet for alle fondene.

Der lægges derfor op til, at Miljø- og Fødevareministeriet bemyndiges til, på baggrund af ønske fra bestyrelserne i de enkelte fonde, at fastsætte produktionsafgifterne til et niveau, der giver fondene mulighed for at støtte salgsfremme på et niveau tilsvarende niveauet i 2018. Fondene får derved mulighed for at opkræve op til 11,2 mio. i 2019, som kan anvendes til at støtte salgsfremme i 2019. Den statslige bevilling reduceres til 222,9 mio. kr. Bevillingen vil skulle fordeles forholdsmæssige mellem fondene efter samme nøgle, som godkendte 2018-budgetter fastlægger.

Tabel 1

Produktionsafgiftsfondenes budgetindtægt for 2018

Mio. kr. 2018-pl	Bevilling/ Budgetterede indtægter i 2018	Administrator
Animalske produktionsafgiftsfonde i alt	203,8	
Svineafgiftsfonden	112,0	L&F
Mælkeafgiftsfonden	44,0	Mejeriforeningen
Kvægafgiftsfonden	16,3	L&F
Fjerkræafgiftsfonden	11,0	L&F
Pelsdyrafgiftsfonden	20,5	Dansk Pelsdyravlerforening
Øvrige produktionsafgiftsfonde i alt	30,3	
Kartoffelafgiftsfonden	5,0	L&F
Frøafgiftsfonden	2,2	L&F
Sukkerroeafgiftsfonden	1,5	Danske Sukkerroedyrkere
Planteforædlingsfonden	7,9	Brancheudvalget for Frø
Hesteafgiftsfonden	1,3	L&F
Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriproduktioner	12,4	Dansk Gartneri
Produktionsafgiftsfonde, i alt	234,1	
Produktionsafgiftsfonde i alt, ekskl. salgsfremme	222,9	

Anm.: Aktiviteterne under budget for produktionsafgiftsfondenes indtægt fra produktionsafgifter i 2018 er baseret på godkendte og ændringsbudgetter for 2018.

Kilde: LBST

Midlertidig ophævelse af produktionsafgifter for de omfattede produktionsgrene vil forudsætte ændring af de omfattede afgiftsbekendtgørelser. Der kræves aktstykke til at sikre hjemmel til fravigelse af Landbrugsstøtteleven § 6, stk.5.

Forslaget er vurderet i henhold til statsstøttereglerne, og det vurderes ikke at udgøre ulovlig statsstøtte, så længe fritagelsen gælder for alle produktionsafgiftsfonde, og ikke kun udvalgte grupper. Der er ikke statsstøtteproblematikker ved at tillade, at der kan opkræves afgifter til salgsfremme, da alle fonde vil få den samme mulighed herfor.

Bedre vandingsmuligheder

Mange landbrugere har under tørken haft brug for at vande mere, end de har kunnet i henhold til deres gældende vandindvindingstilladelse, og har oplevet lange sagsbehandlingstider, når de har forsøgt at få tilladelse til at øge vandindvindingen. Det har ført til et ønske om hurtigere sagsbehandlingstider for vandindvindingstilladelser i særlige situationer.

Efter de gældende danske regler må grundvand og overfladevand ikke indvindes uden forudgående tilladelse fra kommunen¹. Kommunen har ansvar for at påse, at tilladelser overholdes. Kravet om en tilladelse gælder også markvanding, og også i særlige tilfælde såsom tørkesituationer.

I en indvindingstilladelse fastsætter kommunen, på baggrund af en konkret vurdering, en maksimal indvindingsmængde og en maksimal varighed af indvindingstilladelsen. Kommunens sagsbehandling og konkrete vurdering sker inden for rammerne af vandforsyningslovens formålsbestemmelse om at sikre beskyttelsen af miljø og natur.

Da en markvanding kan indvirke² på forholdene på andre ejendomme, samt tilknyttede natur- og miljøinteresser, er der i de gældende regler også krav om offentlig annoncering og evt. partshøring.

Der lægges derfor op til, at mulighederne for at indføre en force-majeur paragraf undersøges. Det kunne fx være ved lovændring at indføre en undtagelsesbestemmelse, der giver mulighed for, at kommunerne kan udstede kortvarige indvindingstilladelser hurtigere end i dag, når helt ekstraordinære vejræssige omstændigheder gør sig gældende. Der kunne for eksempel være tale om en fravigelse af de almindelige høringsregler. En forudsætning er, at hensynet til miljø og natur kan opretholdes i overensstemmelse med direktivmæssige forpligtigelser.

Miljø- og Fødevareministeriet undersøger mulighederne for den konkrete regelændring. I forarbejdet inddrages de relevante parter, herunder f.eks. landbrugserhvervet, DN, DANVA, Danske Vandværker og KL. Undersøgelsen afsluttes inden udgangen af oktober, og der sigtes mod ikrafttræden 1. maj 2019.

Det skal som et led i undersøgelsen også afklares, hvorvidt en lovændring vil medføre DUT-krav fra kommunerne.

¹ Vandforsyningsloven samt bekendtgørelsen om vandindvinding og vandforsyning <https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=198692> og <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=181951>

² F.eks. kan der ved indvinding af grundvand til vanding opstå en sænkning af grundvandsstanden og dermed en påvirkning af miljøtilstanden i vandløb og våd natur ved reduceret vandføring i vandløb og udtørring af våd natur.

Ekspertgruppe med fokus på landbrugets økonomi

Dansk landbrug har i en årrække haft et højt gælds niveau på tværs af driftsgrene. I en sektor med jævnlige udsving i priser kombineret med en mulig tilbagevendende og tiltagene naturfænomener, udgør landbrugets gælds situation en potentiel risiko for erhvervet.

Der nedsættes på den baggrund en ekspertgruppe med henblik på at udarbejde anbefalinger til hvordan man fremadrettet kan sikre et mere strukturelt stabilt landbrugserhverv, som selvstændigt kan håndtere tilbagevendende konjunkturudsving.

Ekspertgruppen skal konkret:

- Analysere mulighederne for at etablere en egenfinansieret konjunkturdæmpende ordning i sektoren.
- Afdække risici ved landbrugets finansielle situation, herunder med særlig fokus på sektorens gæld. På baggrund heraf anvises konkrete anbefalinger til hvordan landbrugets økonomiske og finansielle risici kan reduceres.
- Analysere og komme med konkrete forslag til, hvordan potentialet i landbrugets nye ejerformer kan udnyttes fuldt ud.
- Analysere mulighederne for at fremme generationsskifter i landbruget, herunder fordele og ulempe ved at udskyde beskatning af ejendomsavance via sælgerpantebreve ved handel med landbrugsejendomme.

Anbefalingerne skal ske i respekt for naturen, miljøet, klimaet og Danmarks internationale forpligtigelser.

Arbejdet forestås af en ekspertgruppe bestående af repræsentanter fra erhvervet, den finansielle sektor samt fra relevante miljøorganisationer og lønmodtagerorganisationer med særlig tilknytning til landbrug- og fødevarerhvervet. Desuden deltager Miljø- og Fødevarerministeriet (formand), Erhvervsministeriet samt Finansministeriet.

Arbejdsgruppen betjenes af et sekretariat bestående af Miljø- og Fødevarerministeriet (formand), Finansministeriet, Erhvervsministeriet. Herudover forventes det, at der inddrages ekspertise fra uafhængige universitetsmiljøer med særlig indsigt i de problemstillinger, som arbejdsgruppen tager op. Desuden inddrages yderligere relevante ministerier efter behov.

Ekspertgruppen fremlægger sine forslag i sommeren 2019.

Tilskudsordning til jordfordeling

Flere landmænd har i dag meget spredte og usammenhængende arealer, hvilket mindsker deres effektivitet bl.a. ved øgede transportomkostninger og underudnyttelse af maskiner. Erhvervsrettet jordfordeling, hvor landbrugsarealer inden for afgrænsede geografiske områder byttes på frivillig basis via en uafhængig mægler for at få arealerne til at ligge mere hensigtsmæssigt (jordfordeling), vil kunne afhjælpe disse udfordringer.

Der rejses imidlertid kun få erhvervsrettede jordfordelingssager i dag, hvilket erhvervet selv har peget på skyldes for høje transaktionsomkostninger, hvor fx tinglysningsafgiften udgør ca. 20 pct. af de samlede omkostninger.

Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at den mest hensigtsmæssige måde at fremme jordfordeling på, er gennem oprettelse af en national tilskudsordning, hvor der ydes tilskud således at alle transaktionsomkostninger i forbindelse med jordfordelingen dækkes, herunder tinglysningsudgifter. Ligeledes vurderes en tilskudsordning at være mere hensigtsmæssig idet denne kan målrettes hvor de forventede gevinster for drift, klima og trafiksikkerhed er højest.

Miljø- og Fødevareministeriet vurderer, at det vil kræve en ramme på 10 mio. kr. i 2019, for at få en hensigtsmæssig administrationsprocent på ordningen.

Ordningen er dog skalerbar. Med en afsat ramme på 10 mio. kr. forventes det, at der kan jordfordeles ca. 2.500 hektar.

Tabel 1

Merudgifter ved tilskud til jordfordeling

Mio. kr. (2019-pl)	2018	2019
Tilskud til jordfordeling i 2019	0,0	10,0

De administrative udgifter vil skulle dække etablering af ordningen, ny bekendtgørelse, og tilskudsadministration, mens der ikke vil være tale om ny it-opsætning. Hertil kommer udgifter til selve jordfordelingsplanlægningen. Samtlige administrative udgifter forudsættes finansieret af den afsatte bevilling.

Det foreslås at involvere landbrugserhvervet i afdækningen af en hensigtsmæssig indretning af ordningen. Det skal blandt andet afdækkes, hvilken kapacitet der forventes at være til at forestå jordfordelingsplanlægning, samt landbrugserhvervets interesse for jordfordeling. Hermed kan skalerbarhed af modellen afdækkes.

I vurderingen af ansøgningen kan lægges vægt på de forventede gevinster for driften, miljø, klima og trafiksikkerheden. Desuden kan fx store jordfordelingsprojekter prioriteres.

Multifunktionel jordfordelingsfond

Som en del af en samlet tørkepakke til landbruget er det foreslået at etablere en statslig jordfordelingsfond, hvis formål er at gennemføre multifunktionel jordreform.

Der lægges op til at etablere en jordfordelingsfond på 150 mio. kr. i 2018.

Tabel 1		
Midler til multifunktionel jordfordelingsfond		
Mio. kr. (2018-pl)	2018	2019
Tilskud til jordfordeling i 2019	150,0	0,0

Fonden etableres i Miljø- og Fødevarerministeriet med en bevilling på 150 mio. kr. i 2018, hvor fonden ligeledes kan påbegynde sine aktiviteter. Det forventes, at hovedparten af aktiviteterne vil blive gennemført fra 2019 og frem, da planlægning og gennemførelse af jordsalg mv. kræver en vis forberedelse. Udgifterne og indtægterne ved fondens virksomhed vil således blive optaget på finansloven for 2019. Fonden kan afholde udgifter inden for en samlet ramme på 150 mio. kr. netto i perioden fra 2018-2022.

Det bemærkes, at der ikke er tale om en fond i juridisk forstand, men at midlerne etableres som en pulje, hvorfra udgifterne til aktiviteterne kan afholdes. Dette sker bl.a. af hensyn til at sikre en hurtig igangsættelse af aktiviteterne.

Jordfordelingsfondens formål er, primært gennem køb og salg af jorde, at gennemføre multifunktionel jordfordeling, som sammentænker landbrugsproduktion med bl.a. biodiversitet, klimagasreduktion, klimatilpasning, ammoniakudfordring, kvælstofreduktion, friluftsliv samt landdistriktsudvikling. Der trækkes i arbejdet med multifunktionel jordfordeling på erfaringerne fra relevante parter.